

A 2014/2015. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló

FILOZÓFIA

Javítási-értékelési útmutató

1. Sorolja korszakokhoz a következő filozófusokat! Írja a nevüket a megfelelő helyre!

1. Bergson 2. Wittgenstein 3. Szókratész 4. Kant 5. Szent Anzelm 6. Locke 7. Nietzsche
8. Heidegger 9. Parmenidész 10. Szent Tamás

Antik filozófia	Középkori filozófia	Felvilágosodás	19-20. század
Szókratész Parmenidész	Szent Anzelm Szent Tamás	Locke, Kant	Nietzsche Bergson Wittgenstein Heidegger

10 pont

2. A keresztrejtvény egyik függőleges sora egy újkori filozófus nevét rejti.

Ki ő? Kiderül, ha beírja a vízszintes sorokat!

1.	S	K	O	L	A	S	Z	T	I	K	A
2.	K	A	T	E	G	Ó	R	I	A		
3.	O	N	T	Ó	L	Ó	G	I	A		
4.	E	T	I	K	A						

Vízszintes:

1. A hit és tudás kérdését középpontba állító középkori filozófiai korszak.
2. A klasszikus logikát megalapozó ókori filozófus rendszerében 10 van belőle.
3. Lételemélet.
4. A moralitás kérdésével foglalkozó filozófiai diszciplína.

Az újkori filozófus neve: Kant

A vízszintes sorok helyes megfejtése 4 pont, a filozófus nevének beírása 2 pont.

6 pont	
--------	--

3. A feladat a) és b) részből áll.

a) Hiányosan adtunk meg négy filozófiai megállapítást. Írja a kipontozott helyre a hiányzó elemet!

1. A filozófia négy fő kérdése: Mit tudhatok? *Mit kell tennem?* Mit remélhetek? Mi az ember?
2. Nyelvem határai *világom* határait jelentik.
3. A lélek és az állam kardinális erényei: bölcsesség, bátorság, *mértékletesség*, igazságosság
4. Két fő összetevő határozza meg a valóságos létezőket: az *anyag* és a forma.

4 pont	
--------	--

b) Kapcsolja a megadott filozófusokhoz a fenti megállapításokat!

A) Platón B) Arisztotelész C) Kant D) Wittgenstein

Megállapítások száma	Filozófusok betűjele
1.	C
2.	D
3.	A
4.	B

4 pont	
--------	--

4. Írja a műcímek mellé a szerzőket!

Címek	Szerzők
Kézikönyvecske	<i>Epiktétosz</i>
Értekezés a módszerről	<i>Descartes</i>
Summa Theologiae	<i>Aquinói Szent Tamás</i>
Így szólott Zarathusztra	<i>Nietzsche</i>
Az állam	<i>Platón</i>
Metafizika	<i>Arisztotelész</i>
Filozófiai vizsgálódások	<i>Wittgenstein</i>
Vallomások	<i>Szent Ágoston</i>

8 pont	
--------	--

5. Kant filozófiájának ismeretében döntse el a következő állításokról, hogy igazak vagy hamisak!

Állítások	Igaz	Hamis
Születésünk pillanatában „tiszta lap” az elménk.		X
A tér és idő <i>a priori</i> szemléleti formák.	X	
Ám jóllehet minden tudásunk a tapasztalattal veszi kezdetét, ebből még nem következik, hogy minden tudás a tapasztalatból ered.	X	
A módszeres kételyt kell alkalmaznunk a megismerés folyamatában.		X
Az objektív világ tökéletesen megismerhető.		X
Értelmünk rendszerezi az érzékek által közvetített sokféleséget.	X	
Kopernikuszi fordulatnak nevezte el Nietzsche a kanti szemléletváltást.		X
Etikájának alaptétele a kategorikus imperatívusz.	X	

8 pont	
--------	--

6. A szofista Gorgiász 3 tételéhez írjon tankönyvi bevezetőt! Írása az egy/másfél oldal terjedelmet ne haladja meg! (Gondoljon a korra, a szofista filozófia igazság-szemléletére, stb.)

„Semmi sem létezik. Ha létezik is valami, az nem megismerhető. Ám ha mégis megismerhető, kifejezhetetlen és más emberrel közölhetetlen.”

10 pont	
---------	--

Várható tartalmak:

A preszókratikus szofista filozófia megjelenése 5-4. század. A szofista tanítás területei: retorika, grammatika, logika. Középpontba kerül az ember mint megismerő és mint erkölcsi lény; Protagorász B1 töredéke, *homo mensura* elv. Nézetük az igazságról; relativizmus az erkölcs és a megismerés területén.

Gorgiászhoz itt kapcsolódhat a bemutatás. *A nemlétezőről* szóló értekezésében olvasható a három tétel. A versenyző megpróbálkozhat a tételek (vagy valamely tétel) cáfolatával, de ez nem feltétele a maximális pont elérésének. Az viszont elvárható, hogy utalás történjen arra, hogy a Gorgiász-tételek valódi filozófiai problémákat vetnek fel. (Például: nyelvfilozófiai, ismeretelméleti, ontológiai.)

Az írásmű műfaja és a filozófia természete szerint szubjektív, ítélező elem nem fogadható el a tankönyvi bevezetőnek szánt szövegben.